

«St. Olav utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontorer eller direkte, skriftlig i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2.50 pr. kvartal forskuddsvis betalt, for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Oppsigelser må være eksp. i hende seinest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften. «St. Olav»s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743. Redaktøren privat 99347. — «St. Olav»s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5 I, er er åpen hver dag kl. 10—3. Onsdag lukket. Utbetalinger kun tirsdag kl. 1—2.

INNHold: Pinsen 1943. — En jesuitt dør. — Jubileet feires i Rom. — Pastor Ugen 80 år. — Fra vårt musikkliv. — Bokanmeldelse. — Herhjemme.

Pinsen 1943.

Av P. Leo van Eekeren O. F. M.

«Og han bød at de skulde døpes i Herren Jesu Kristi navn.» (Ap.gj. 10, 48.)

Vi katolske kristne har i år på påskedagen med hellig begeistring feiret hundreårsminnet for den katolske Kirkes tilbakevending til Norge. Dette minne vil bære rik frukt for framtiden når vi som kristne er overbevist om vår egen utvelgelse og verdighet: «I er en utvalgt ætt, et kongelig prestedømme.» (1. Pet. II, 5.) For å være kristen er noe mere enn å være tilhenger av en lære og propagandist for et system.

Å være kristen er å stå i det dypeste, inderligste og mest levende forhold til Kristus, for ordene «Kristus og kristen» har i sin opprinnelse den samme betydning, nemlig: den salvede. I begge benevelser ligger altså salvgisde. Kristus, Gudmennesket, er fortrinsvis den Salvede ved den Helligånd, som da Guds Ord ved menneskevordelsen tok den menneskelige natur på seg, helliget og vigslet denne menneskelige natur. I det den slik ble ett med guddommen ble denne menneskelige natur opphøyet til en guddommelig tilværelse, fordi den altså ble båret av den guddommelige person. Det menneske, som er Kristus, er Guds Sønn, og den menneskelige sjel som er i Kristus er selv om den er forskjellig fra den guddommelige person som den tilhører — likevel beriket med en overmenneskelig verdighet. I Kristus er Mennesket blitt konge og prest i ordets fulle betydning ved det faktum at det ble forenet med guddommen. Det som salvingen i gamle tider virket i prester og konger frambrakte på en uutsigelig rikere måte Menneskevordelsen i Kristus ved den Helligåndes virkning.

Navnet «kristen» betyr og minner oss om denne kongelige og prestelige salving. Den hl. Ireneus sam-

menfatter det kort når han sier: «Jesus Kristus, Guds Sønn, er også blitt menneskenes sønn således som hans navn antyder. Ved navnet «Kristus» forstås jo både den som er salvet og den som ble salvet og salvingen selv.» Også navnet «kristen» viser hen til en kongelig og prestelig salving, for også det menneske som er gjenfødt i Kristus, er salvet. Han er utvortes salvet. I dåpen kommer dette klart fram. Umiddelbart etter avtvetningen med vannet mottar mennesket en salving, som uten at den hører til sakramentets vesen likevel finnes i de eldste liturgier både i Østen og i Vesten. Men denne utvortes salving er symbolet på en innvortes salving, for i det øyeblikk da gjenfødselsens hemmelighet fullbyrdes tar de tre guddommelige personer bolig i sjelen. Men de tre guddommelige personer forblir ikke i sjelen som en relikvie i et skrin. Den sjel som den Hl. Treenighet bor i gjennomtrenges helt, så de naturlige evner: forstanden og viljen, er i stand til å utføre overnaturlige gjerninger. Denne sjel mottar altså et kjennetegn hvorved deltakelsen i Kristi kongedømme og prestedømme uttrykkes. Og av denne grunn heter det dømte menneske «kristen» d. e. salvede.

Her ligger den kristnes egentlige verdighet. «Når dåpen er forvaltet,» sier St. Maximus fra Turin, «utgyder vi salvelsen over hans hode d. v. s. helliggjørelsens olje som antyder at de dømte av Herren mottar den kongelige og prestelige verdighet. I den gamle Pakt salvedes de som var utvalgte til prester eller konger på hodet, hvorved de av Herren mottok makten, enten til å styre eller til å ofre. Men salvingen i det gamle testamente gav bare et timelig kongedømme, et timelig prestedømme. Vår salving derimot, den salving som du har mottatt, har gitt deg en verdighet som ikke mer skal tas fra deg. Ja,

det er underbart at salvingen med krisma slik gir deg den framtidige herlighets kongedømme og prestedømme. Men det er ikke meg som sier det, det er apostelen Peter eller rettere sagt, det er Kristus ved St. Peter, som forkynner denne verdighets virkelighet, idet han sier til de troende som har mottatt dåpen og salvingen: «I er en utvalgt ætt, et kongelig prestedømme».

Ved dette hundreårsminne for den katolske Kirkes tilbakevending til Norge må vi ikke glemme disse tanker. Protestantismen som forkastet presteskapets hellige sakrament og nektet hierarkiet har også vært årsaken til at man har talt så lite om det åndelige prestedømme som alle troende tar del i. Vi må minnes de ord som pave Leo den Store sa til de troende: «Uten tvil er Guds Kirke i sitt vesen hierarkisk, men den hl. Peters ord er og blir likevel sanne når han taler om alle troendes kongelige prestedømme. Utenfor den særlige gudstjeneste som er knyttet til vår (prestelige) gjerning, kan alle kristne betrakte seg som medlemmer av den kongelige ætt og deltakere i det (åndelige) prestedømme. For alle som er gjenfødt i Kristus, har korskets tegn gjort til konger og den Helligånds salving til prester.» De troende er altså ikke prester i ordets bokstavelige betydning, like så litt som de er konger i ordets bokstavelige betydning, men foruten det særlige prestedømme som er forbeholdt enkelte (Ap. gj. VI, 6, XIII, 3, II. Tim. 1, 6, Matt. XXVIII, 16, 20) eksisterer det alminnelige prestedømme. Vi må ikke glemme at vi danner et «kongerike av prester» d. v. s. et åndelig kongerike, hvis lemmer alle er prester, fordi de alle bærer fram åndelige offer til Gud. Denne sannhet bør kunde gi oss en edel stolthetsfølelse, hvorved vi kan løfte oss opp over vårt dagligdagse, ofte så egoistiske liv. Denne sannhet bør besjele oss med en sann prestelig begeistring, så vi alle forsøker å utbre Guds kongerike i Hellig Olavs og St. Halvards land, — det Guds kongerike hvis lemmer vi selv er. Denne sannhet bør sikre oss mot en alt for ensidig jordisk virken og streben. Og den bør især anspore oss til å ta aktiv del i Messens Hellige Offer, fordi vi i særlig grad kan ofre der.

«Døpt i Kristus og iført Kristus,» sier den hl. Cyrillus fra Jerusalem, «er du blitt likedannet med Kristus.» Og med full rett kunde den hl. pave Leo den Store skrive disse gripende ord: «Erkjenn, o kristne menneske, din verdighet! Idet du no er blitt delaktig i den guddommelige natur må du ikke mer fornødre deg til din tidligere tilstand ved en uverdigg adferd. Tenk på hvilket hode du har og på hvilket legeme du er et lem! Ihukom at du er revet løs fra mørkets makt og ført inn i Guds rikes lys!»

Kan vi katolske kristne da ikke i sannhet glede oss over hundreårsminnet for den katolske Kirkes tilbakevending til Norge, og med edel begeistring, og hellig tillit til Guds nåde og kraft gå framtiden imøte, hende hva der hende vil? For «vi er en utvalgt ætt, et kongelig prestedømme.»

En jesuitt dør.

Av sokneprest G. Gorissen.

I kveldstimene den 13. des. 1942 døde i Rom lederen for Jesuitterordenen, pater Wladimir Ledochowski. St. Olav har allerede gitt et utdrag av hans vita (side 5 nr. 1). Seinere opplysninger setter oss i stand til å føye noen enkeltheter til.

Etter gammel tradisjon velger ordenens medlemmer seg hver måned en eller annen helgen som et lysende eksempel og forbeder hos Gud. Pater Ledochowski fikk for desember anvist den hl. Lucia. Da han fikk den lille seddelen sa han smilende til sykebroderen: «En god hjelp i dødstimen.» På hennes festdag døde han.

Siden 10. okt. hadde han ligget på sykehus. I slutten av november bad han om å få vende tilbake til sitt ordenshus for å kunne dø blant sine ordensbrødre. Den 28. nov. mottok han de sykes salving. Den var en fars gripende avskjed med sine sønner. Før han mottok det hl. vandringsbrød rettet han seg enno engang opp i sengen og holdt med klar stemme på klassisk latin en kort tale til sine ordensbrødre. Han takket alle og hver enkelt for deres trofaste samarbeid. Bad alle medlemmer av hele Jesuitterordenen om tilgivelse for alle feil og misgrep som han hadde gjort seg skyldig i i sin nesten 30 årige embetstid og stilte atter hele ordenen under Guds vern. Etter å ha mottatt den hl. kommunion bad han høyt en bønn, sitt åndelige testament: «Jeg takker Jesu hl. Hjerte som hele guddommens fylde bor i, for alle velgjerninger som Han har verdiget å overøse mitt liv med. Av hele mitt hjerte angrer jeg alle synder og enhver etterlatenhet, som jeg har fornærmet Din guddommelige majestet med. Mange nådegaver som ble gitt både meg og andre har jeg misbrukt. For alt dette ber jeg også hele «Jesu-Selskap» om tilgivelse. Herre vis meg hele din uendelige miskunnhet. Den er den eneste tilflukt for meg arme synder.

Jeg ber Deg så inderlig at den opprinnelige ånd blant ordenens medlemmer må leve videre og vokse. La aldri verdens ånd trenge inn i vår orden og smitte den, heller ikke under skinnet av det gode, La alle vedbli å være «mennesker, korsfestet for verden og ved hvis offerliv verden blir korsfestet», slik som vår hl. Fader Ignatius dannet sine første følgesvenner ved sine praktfulle eksersitier. Motta min uverdige bønn og velsign hele ordenen, prestene og brødrene så de helt oppfyller sitt kall, også i vår tid.

Motta mitt skrøpelige liv for vår hellige Moderkirkes opphøyelse, for Din statholder, vår høytelskede Fader og øverste leder her på jorden, for hele vår orden og særskilt for mine elskede medarbeidere i ordensledelsen, som jeg takker av hele mitt hjerte. Ha takk for den kjærlighet og tålmodighet som alle patres og våre legbrødre har vist meg da de bistod

meg ved sitt utrettelige arbeid. Jeg ofrer mitt liv for alle sjeler som er anbetrodd oss, for mine slektninger, velgjørere, venner og uvenner, for alle dem som no lider så sårt og er stedt i fare på legeme og sjel.

Kom Herre Jesus. Gjør en ende på denne forferdelige prøvelse. Gi fred, Herre, i ditt Hellige navn. Kom, kom, hør oss.»

Første gang jeg traff jesuitter-generalen, var kort tid etter at jeg var kommet til Rom. Når en nettopp har tatt artium, tenker en i regelen ikke så lite om seg selv. Jeg hadde no sett paven, en rekke kardinaler, så besøket hos P. Ledochowski tok vi «med på kjøpet». Noen større forventning hadde jeg iallfall ikke. Jeg kjente en hel rekke jesuitter og de var akkurat som alle andre mennesker. Aldri hadde jeg lagt merke til at de skulde høre til menneskehetens elite. Men sjelden har jeg i mitt liv følt meg så liten, som da jeg stod overfor denne vesle uanseelige prest. Ved første blikk kunde en tro han var en eller annen portner, liten og mager som han var. Det har alltid vært en gåte for lægene hvordan en mann med et slikt minimum av legemskrefter kunde prestere så utrolig meget. Det merkeligste ved ham var øynene. Når han så på en, hadde man den kjensle at han så tvers igjennom, at en ble veiet og de aller fleste har vel fått den indre overbevisning at de egentlig ble funnet for lett. Usedvanlige menneskekunnskaper særpreget denne «general». Samtidig var det noe så inderlig godt i de kloke øyne at en visste om seg selv, at allt håp likevel enno ikke var ute. Det forklarer også den dype kjærlyghet som bandt alle ordensmedlemmer til deres øverste leder.

Seinere kom han flere ganger til oss i fritiden, i regelen med en eller annen som var på gjennomreise. Således ble han engang ledsaget av en kanadisk jesuitt, på veg til Bagdad. Pius XI hadde henvendt seg til flere ordener for å opprette et katolsk universitet i Mesopotamia, men ingen turde påta seg denne store oppgave. Også Jesuittene hadde sagt nei. Paven holdt dog fast ved sin plan. Det store kartotek i Jesuitterkurien ble enno engang gransket og no varte det ikke lenge før en liten skare eksperter var på veg fra verdens forskjellige kanter til Bagdad. Pavens ønsker var lov for P. Ledochowski.

Det var kort tid etter Petrus Kanisius helligkåring. Vi hadde alle sammen vært til stede ved den vakre høytid i St. Peter. Dagen etter gjorde halsen enno vondt og at øynene ikke var falt ut av hodet på oss forstår jeg ikke den dag i dag. Vi spurte da pater Ledochowski om han hadde sett det og det. Nei, det hadde han ikke. Til slutt viste det seg at han ikke hadde sett noen ting av den timelange høytid til ære for en av hans ordens sønner. Han hadde virkelig bedt, mens vi hadde sett oss omkring.

I nesten 30 år ledet han den store orden. Ved begynnelsen og slutten av hans embetstid stod en verdens krig. Han var den rette mann på det rette sted. Den hl. Ignatius, stifteren av la Compagnia di Gesu, setter i konstitusjonen følgende krav til orde-

nens øverste leder: «generalen», som han kaller ham, og egenskapenes rekke er samtidig en verdiskala: Generalen skal være en bønnens mann, han skal stå i inderlig samkvem med Gud, være fremragende og eksemplarisk i enhver dyd og i trofasthet mot regelen; besjelet av upartisk kjærlyghet som ser alle i Kristus og omfatter alle i Ham; ydmyk, beskjeden, vinnende og vennlig. Hans vesen må være fattet og fri for uordnet ensidighet; en lykkelig forening av strenghet og mildhet, av kraftfull ledelse og faderlig omsorg; modig og uforferdet også i de vanskeligste oppgaver og seig under deres gjennomføring. Han skal eie stor åndelig begavelse og et sunnt omdømme, forenet med åndelig vidsyn, motakelig og smidig.

Akkurat slik var den avdøde ordens-general, en av de største siden Ignatius og Aquavivas dager. Hans likferd var ganske enkel, men fikk en usedvanlig stor deltakelse, og ble en enestående begivenhet i Roms byhistorie.

«Den som sår med velsignelse skal også høste med velsignelse.»

G. Gorissen.

Jubileet feires i Rom.

Vi har forsøkt å feire vårt 100 års jubileum på en så verdig måte som vel mulig her i Roma. Således fikk vi kardinal Fumasoni-Biondi til å lese messen på 100 års dagen, 16. april. Diverse aviser ble underrettet og disse skrev om den forestående begivenhet, Vatikanets pressefotograf lofte å forevige høytideligheten og referater av festen skulde komme i radio på norsk og svensk. Vår biskops hyrdebrev ble oversatt på seks språk, så Vatikansenderen kunde kringkaste meddelelsen om jubileet og utdrag av hyrdebrevet verden over på italiensk, tysk, engelsk, fransk, spansk og polsk. Et sveitsisk telegrambyrå skulde også sørge for å sende nyheten rundt. — Til og med paven ble underrettet om vår fest og dagen den skulde feires på. Dette sørget nevnte kardinal for. En paveaudiens for Romas nordmenn er vi også iferd med å ordne.

St. Olavs alter ble pyntet for festen med blomster og et lite norsk silkeflagg og Kirkeflagget. Det storslagne maleri av Hl. Olav ble avdekket tross Pasjonsuken, tepper ble lagt på gulvet, og benker med puter og fløyel satt fram. Da 100 års dagen samstundes var St. Magnusfest, hadde vi fått lov til å lese Magnusmessen. —

Allerede fra den tidligere morgenstund ble der ved St. Olavsalteret frambåret messer for vårt land av pastor Hansteen Knudsen, pastor Vranken og av dansken, pastor Lauritzen. Biskop Smit leste prelatmesse kl. 7 for det land og folk som han har lært å holde så meget av. Klokker 8 ble så den høytidelige minnegudstjeneste celebrert av kardinalen med pastor Ivar som assisterende prest, pastor Vranken som seremonimester og to andre nordmenn, den unge konvertitt Willem Gran og Lars Messel, som acolytter. Hans høyerverdighet biskopen knelte på første benk. Mange landsmenn og en stor del

Fra jubileumsmessen i Roma.

av Romas nordboere hadde funnet vegen til St. Olavs alter denne morgenstund for å ta del i vår glede. Underpriorinnen og to andre Birgitta-søstre var til stede. Dessuten var viserektor Mgr. Borgna og Padre Spiritual fra vårt kollege møtt fram, og likeså Mgr. Stanghetti fra Propagandakongregasjonen. Mens kardinalen bad trinnbønnene og messens første del, holdt pastor Ivar sin første preken, en kort og gripende preken på norsk over Hellig Olav, fedrelandet og den kristne tro:

Mens en kirkefyrste av den romerske Moderkirke er i ferd med å bære fram det hellige messeoffer for Guds ansikt og påkaller Norges store vernehelgen, hellige kong Olavs mektige forbønn, vil vi, kjære venner, møtes her under messens første del i en liten betraktning over hva som berettiger denne morgengudstjenesten og de former vi har gitt den.

Selv om den ytre foranledning, nemlig hundreårsdagen for den katolske kirkes tilbakevenden til Norge etter reformasjonen, ikke i like grad berører alle som er til stede her, så vil det sikkert ikke være noe som skiller oss når vi betenker at det som vi feirer ikke innebærer annet enn en fortsettelse av Hellig Olavs kristnings verk i Norge. Dette kristningsverket endte ikke med helgenkongens død på Stiklestad for ni hundre år siden. Det har fortsatt opp gjennom hele den katolske middelalder, ble hemmet, men ikke kuet i forfallstiden, og om det siden i mangt og meget har skiftet form, så har det ikke oppgitt sitt innhold.

...Hvordan det lød, Hellig Olavs kristningsbud til det norske folk, det finner vi slikt et betagende uttrykk for i en liten scene før slaget på Stiklestad. Sagaen forteller oss om et merkelig møte mellom kong Olav og den fredløse svenske kjempen Arnljot Gelline da denne kom og bød seg til kongens tjeneste. Da kong Olav spurte Arnljot hva for en tro han hadde, svarte kjempen: «Jeg tror på det du tror, Konge.» Da sa Olav disse enkle, men betingelsesløse ord: «Hvis du vil tro på meg, da skal du tro det som jeg lærer deg: du skal tro at Jesus Kristus har skapt himmelen og jorden og alle menn.»

For så vidt, kjære venner, er vi vel alle her St. Olavs trosfeller.

Det er også som sådanne vi vil møtes her foran hans alter i dag, som brødre i felles vyrdnad for Hellig Olavs kristne tro, grepne av hans skjønne kjærlighet til Norge, i tillit til ham som Norges evige forbeder i himmelen. ...Store var Olav Haraldssøns syner når det gjaldt vårt kjære fedreland. Han skuet det samlet, stort og fritt — vunnet for Hvitekrist. Ja, han gjorde kristendommens sak og Norges sak til én sak «i bevisstheten om at norsk samhørighet kunde gro fram først når kristendommen ble en makt som kunde arbeide med hvert enkelt menneskes sjel», i bevisstheten om at ikke skrekken for en hvilken som helst lunefull guddom, ikke engang skrekken for den allmektige Gud var nok til å forme den gode borger av de to riker, her eller hisset, men at bare kjærligheten til Kristus kunde fullbyrde personlighetsutviklingen, gi menneskene slagkraft i kampen for det gode, gjøre det mulig for det å leve livet som en god samfunnsborger, leve det som det «sprang i Guds tanke fram».

Siden «det var kong Olav som ved sitt liv og sin kongegjerning og sin død gav Norge troen» for ni hundre år tilbake, og siden den katolske Kirke i Norge i dag som alltid er fylt av begeistring for at denne Hellig Olavs tro holdes i heder blant folket vårt, synes vi at det har vært rimelig og rett i denne selvsamme gudstjeneste både å feire hundreårsdagen for Moderkirkens tilbakekomst til Hellig Olavs land, og å møtes som brødre, vi nordmenn med våre venner fra nord, i ærefrykt foran Martyrkongens alter her i det evige Rom hvor vår kongelige misjonær hentet sin trosskatt fra. Og vi er også kommet for å påminne vår kongelige forbeder i himmelen om hvor sårt hans folk i dag trenger til hans jertegn. «Som hans trosfeller, som tror at Jesus er Gud og kan skape våre hjerter om etter hans hellige vilje dersom vi selv vil, ta imot hans nåde», vil vi hedre ham som Norges evige konge, be ham bære fram for vår himmelske Far vår inderlige bønn om at Han vil verne om vårt kjære fedreland i dets sværeste trengselstid, bevare det fra sult og nød, holde det borte fra synd og tilbake fra ugjerninger, slå ned hatet mellom norske landsmenn, mellom «kristmenn, korsmenn og kongsmenn».

Med dette sinnelag vil vi slutte oss til Hans Eminence i det sakramentale offer han frambærer for vårt kjære fedreland — et takkoffer og et bønnoffer. Men først vil vi reise oss og framsi samlet en bønn for Norge, for Kirken og folket, et rop om himmelens barmhjertighet gjennom Hellig Olavs mektige forbønn, et rop så gripende og så vakkert uttrykt i Lars Eskelands etterlatte «Bønn for Norge»:

*Lid det for landet vårt no imot kvelden?
Sloknar på åren den heilage elden?
Ber det for Noreg mot myrker og natt?
Herre vår Gud, når kjem morgonen att?*

*Skal me i nattmyrke utider lida,
fram or di ljoshand lat morgonen skrida!
Vil du no tyngja med krossen vår veg,
gjev oss di farshand. Me liter på deg!*

Reinsa og verne di heilage kyrkja!
Lat ikkje fienden dagen vår myrkja.
Høyr vår bøner og hugsa vår gråt,
lat oss få kjenna åt du er attåt!

Herre, tak foket vårt i dine hender
og fri oss fra våde!
Signa kvar heimstad til burtlengste grender,
og gjev oss din nåde.
Hjelp du kvar mann og kvar møy
i fjord og i dal og på øy.

Kyrie eleison, kom fri oss frå fåre;
Christe eleison, kom fri oss frå fåre;
Kyrie eleison, å høyr når me bed!
Sancta Trinitas, å gjev oss die fred!
Oro pro nobis, Sancte Olave!
Gud verne Noreg frå Kjolen til havet!

Gud verje landet frå fjell og til fjord!
Han styrkje folket med evige ord!

*

Det var høytid i denne stund. Vi skottet opp mot Olavsmaleriet og skuet likesom utover vårt vidstrakte land og så det foran oss i fortid, nutid og — framtid.

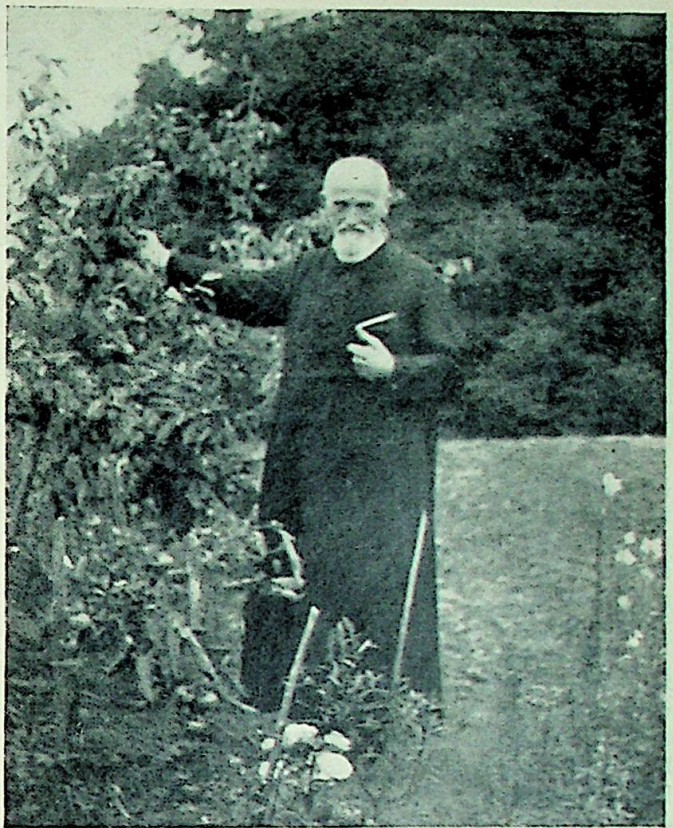
Etter høytideligheten hilste kardinalen på de fram-møtte og uttrykte sin store glede over å ha fått høve til å ta del i vår jubileumsfest. Således sluttet en minnerik morgen foran den norske helgenkonges alter i Den Evige Stad.

LARS MESSEL

Pastor Ugen 80 år.

Hvis ikke Vikariatets protokoller viste svart på hvitt at vår elskelige og ærverdige pastor Ugen fylte 80 år 2. pinsedag, vilde alle som har sett ham no under jubileumsfestlighetene nekte å tro det. Men faktum lar seg no engang ikke benekte.

Det er virkelig sant at pastor Ugen for 10 år siden passerte det tall man pleier å kalle «støvetts år», men kan hende ligger hemmeligheten i hans utrolige vitalitet nettopp i det at han ikke vedkjenner seg dette begrep — at det har vært ham ukjent hele livet. For aldri har pastor Ugen unt seg selv så megen hvile at det har kunnet samle seg støv på ham, enn si i ham! Alltid i åndelig og legemlig aktivitet, alltid til stede hvor noe foregår, alltid parat til å støtte og hjelpe hvor det trengs — alltid med et smil som lyser og varmer fordi det ligger så megen viten om menneskehjertter og mennesketanker bak det, så megen forståelse og så megen medfølelse. Men denne varme kan også slå gnister, ja slå ned som lynet når noen vil trå rett og sannhet for nær. Det slo slike gnister ofte ut fra «St. Olav»s sider de år pastor Ugen var bladets redaktør, og de traff alltid der de skulde. Han var en nidkjær forsvarer for Moderkirken i de år hvor slikt

forsvar trengtes fordi fordømmene var så meget større enn no.

Da «St. Olav» startet sitt fond var det han som mest av alle støttet det i ord og gjerninger — men bladet er ikke alene om å stå i takknemlighetsgjeld til ham slik. Dog her er vi inne på et område som vi vet at pastor Ugen selv aldri betrer — han lar aldri den venstre hånd vite hva den høyre gjør. For dette livssyn bøyer vi oss i ærbødighet, men får vi ikke trykke hans hender i takk, så kan vi iallfall folde våre hender i bønn for en lys og virkefylt livsaften for vår kjære gamle og dog så unge sjelehyrde. Må vi lenge få lov til å kunne glede oss ved hans rike erfaringer og se ham innta sin plass blant vår prester! Gud lønne og takke ham for alt han har betydd for misjonen i Norge!

Pastor Ugen tilbringer 2. pinsedag i St. Olavs prestegård. Han vil celebrere levittmessen kl. 11 i St. Olavskirken og holder selv prekenen.

Fra vårt musikkliv.

Igjennom referater i «Herhjemme» fra Tønsberg har vi jo gang på gang hørt nevne det blomstrende musikkliv som menigheten dernede kunde glede seg ved og dens begeistring og takknemlighet overfor sitt utmerkede kirkekor og dets leder og drivende kraft professor Riedel. Da det derfor ryktes at en musikalsk kapasitet som pater Lutz etter et besøk dernede hadde invitert

Fra prosesjonen i Oslo.

hele koret inn til Oslo for å gi en konsert her, visste vi at vi hadde noe å glede oss til, hvilket bl. a. gav seg utslag i et fullstendig run på billettsalget da dette ble åpnet. I løpet av noen få formiddagstimer kunde det meldes alt utsolgt, og St. Dominikuskirken var da konserten begynte så overfylt som det går an å være.

Forventningene var store og de ble stort sett ikke skuffet, hvilket var så meget desto mer beundringsverdig, som overgangen fra et harmonium som ledsagende instrument til Dominikuskirkenes prektige og sterke orgel må ha skapt store vanskeligheter. Generalprøven var imidlertid tilstrekkelig for en kunstner som prof. Riedel til å bringe den side av saken i orden — derfor ble konserten til glede for de fleste, skjønt den fremmede uttale av latinen virket utiltalende da vi jo her er vant til den romerske som jo er ønsket av Kirken. Man kunde også ofte være uenig i fortolkningen, særlig av Haydns delige Tenebræ, hvor man savnet en dypere inntrengen i verkets ånd. Det var meget interessant å stifte bekjentskap med Mozarts Kroningsmesse, hvis religiøse verdi imidlertid absolutt ikke er på høyde med den kunstneriske. Det samme gjelder Mozarts Te Deum, skjønt begge verker selvfølgelig har gripende partier som kan stemme sinnene til andakt.

En god støtte ytet sopranen frk. Randi Engevik som fortjener en særskilt kompliment fordi hun motstod fristelsene til å lage virtuosnumre ut av de foreskrevne koleraturer, men helt innordnet seg komposisjonens ånd. Tensorsolisten Odin Hamlet Nielsen hadde mange vakre toner, men forserte ofte stemmen så den tapte en del av sin vellyd — her kan imidlertid den ukjente akustikk spille med inn. I to orgelsoloer virket Ivar Lunde dyktig, men noe tørr, mens professorens egne orgelakkompagnementer gav absolutt mersmak!

Gjennomgående var publikum nokså tilfreds — desverre var man jo avskåret på en kirkekonsert i å gi dette hørbart uttrykk, men til gjengjeld svirret takknemlige adjektiver om ørene på en utenfor kirkeportalen, hva de opptredende sikkert har merket og forhåpentlig tolket på den eneste rette måte: som et hjertelig velkommen igjen!

Tilhører.

*

To unge trossfeller, Astri Borg Müller og lille Anne-Lise Tangstad har i den seinere tid turnert i forskjellige byer omkring Oslo, og gjort — etter presse-

uttalelser å dømme — stor lykke, den ene med sin sang, den andre med sin dans. Det var en såkalt «barneaften» som stod på programmet, og pressen er enstemmig i å rose frk. Borg Müllers «reine og velskolerte stemme og vakre foredrag» og «perfekte tekstuttalelse» likesom lille Anne-Lise får mange blomster for sine «nydelige bevegelse og slikt herredømme over den lille kroppen sin»! Hun er jo ikke mer enn 6 år men det spåes henne en framtid om hun holder fram som hun stevner.

Megen virak får også den unge Fredrikstad-mann Søren Gangfløt for sitt akkompagnement.

Bokanmeldelse.

Henrik Haugstøl: «I tippoldefars by Christiania». Med tegninger av Øyvind Sørensen. (Jacob Dybwads forlag.)

Det er nesten fristende å si: meget apropos vårt kirkejubileum kommer denne boken om livet i hovedstaden for hundre år siden. I et etterord sier forfatteren at den må betraktes som en forsinket reportasje på begivenheter i 1842—43, idet den er bygget over og har som vesentlig innhold avisnotiser og avertissementer fra avisene den gang, satt inn i en ramme av tidstypiske personers daglige liv og ferd. For så vidt kan han ha rett, men når han i sin beskjedenhet tilføyer at denne ramme er «uten litterære pretensjoner» må dette korrigeres hen til at boken ikke taper selv om man legger litterær målestokk på den. Det pussige er nemlig, at den er en lykkelig blanding av «Dichtung und Wahrheit» — alle begivenheter som skildres har funnet sted og praktisk talt alle personene er autentiske. Dette gir boken et liv som er ytterst interessant å følge med i — vi treffer iøvrig stadig på mange gode katolske navn som ikke gjør den mindre underholdende. Ved siden av dette er den et verdifullt kulturhistorisk dokument — en nydelig gavebok til alle som har sine røtter i gamle Christianias jord!

Øyvind Sørensens illustrasjoner er lagt opp til datidens stil og er aldeles henrivende i sin naive ynde. Boken er i det hele tatt delikat utstyrt og må varmt anbefales alle historiske interesserte lesere.

E. D.-V.

Også fra samme prosesjon.

Hechjemme —

OBS. Da vi igjen har fått nedsettelse av vårt papirforbruk, må all friforsendelse stoppes, og nye abonnenter kan ikke innstas. De som skylder gammel kontingent oppfordres til å innsende den snarest, om ikke bladet skal stoppes for å tilgodese de nye som ellers må unnvære det.

Trondheim. På anmodning av prestene i Trondheim feiret prefekt Witte vår Kirkes 100 års jubileum i Trondheim. Grunnleggelsen av den katolske menighet i Oslo 1843 var jo begynnelsen til vår Kirkes gjenreise i Norge etter reformasjonen og denne gledelige begivenhet må finne gjengklang i hele vårt land. Etter 100 års utvikling er menighetenes tall vel forholdsvis lite, men Norge er siden 1931 delt i 3 selvstendige kirke-distrikter og dette må ansees som et pluss i utviklingen og gir gode framtidssikter.

Etter å ha avsendt en gratulasjonsskrivelse til hans høyverdig biskop Mangers, reiste prefekten fra Molde til Trondheim og holdt første påskedag en pontifikalmesse i St. Olavs kirke dersteds. I festtalen som han selv holdt ved denne pontifikalmesse uttalte han bl. a., at målet for stiftelsen av den første menighet i Norge etter reformasjonen og de andre menigheter som fulgte var ikke alene sjelesorgen for den lille flokk katolske kristne som forefantes, men enno mer Kirkens enhet. «Forat alle må være ett», det er det store mål som den Kirke som Kristus har stiftet alltid må etterstrebe med all kraft. Den vilde opphøre å være Kristi Kirke, hvis den frafalt dette mål. — St. Olavs kirke var prektig pyntet med blomster og girlander av granbar. Søstrenes sangkor utførte en vakker flerstemmig messe. Særlig anerkjennelse fortjener det flerstemmige Offertorium «Terra tremuit». Etter messen sang man Te Deum og prefekten innviet menigheten til Jesu høyhellige hjerte. Om aftenen meddelte han høytidelig den pavelige velsignelse og holdt så en pontifikkal andakt. Annen påskedag holdt han prelatmesse i Jesu Hjertes kirke, så at Trondheims menighet hadde en høytidelighet i anledning jubileet i hvert av stedets to gudshus.

X.

Bergen. Som supplement til jubileumsreferatet fra Bergen er vi blitt anmodet om å innta følgende: Jubileumsfesten i Bergen må ha gjort et meget godt inntrykk. Faktum er at en aktverdig gråhåret ugle i den seinere tid har tatt bolig i prestegårdens hage. Da uglene som kjent er visdommens representanter, kan vi vel ta det til inntekt for oss selv. Heldigvis var arbeidskomiteen seg ikke bevisst at deres iherdige strev kunde få slike konsekvenser i naturen. Ellers vilde de neppe ha anmodet firma Drazdiak om å skaffe oss på selve festaftenen vaniljeis av en slik god gammeldags

Bergen. Direktør Rosasco taler ved pastor Stubs grav.

kvalitet at det kunde gå koldt nedover ryggen på en isbjørn. Tenk om den strålende bevertning hadde resultert i et slikt udyr i Lille Lundegårdsvannet, like ved kirken! Men spøk til side — århundreminet er blitt verdig feiret her. Det ble innledet med en høytidelig andakt, fredag den 16. april. Så godt som hele menigheten tok del i den. Etter sokneprestens preken om Alterets sakrament som livets kilde ble den vakre gudstjeneste avsluttet med sakramentsprosjonen.

Skjærtorsdag fant menighetens felleskommunion sted, som i år fikk usedvanlig stor tilslutning.

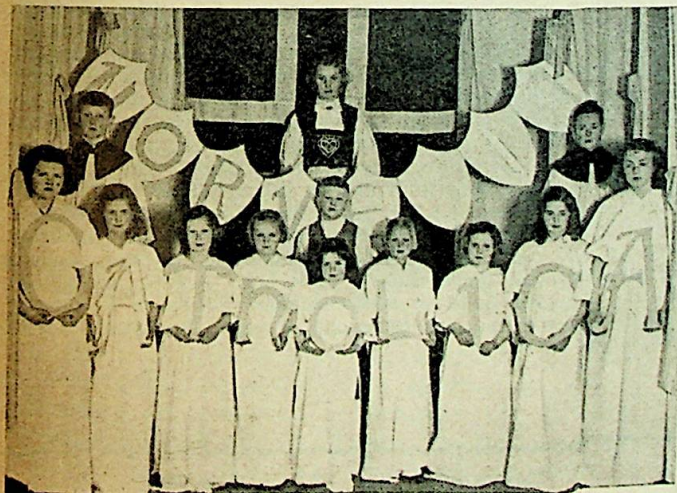
Påskedagen var, trass i de vanskelige kommunikasjoner, vår store kirke nesten for liten. Det var et vakkert syn som vi dessverre så altfor sjelden får se. Jubileumsprekenen holdt soknepresten, sangkoret lot seg høre fra sin aller beste side og gjorde sin dirigent Hr. G. de Martens all ære.

Da en ikke vilde legge beslag på alt for megen tid på selve påskedagen, var en god del av programmet flyttet til Hvite-søndag. Usedvanlig vakkert vær, som vi ikke har kjent her i Bergen på år og dag, kastet glans over høytiden. Under fromessen mottok våre yngste kirkegjengere for første gang den hl. kommunion. Etter messen gikk hele menigheten i prosesjon til pastor Stubs grav i prestegårdens hage. Direktør Rosasco minnet her menighetens grunnlegger i velvalgte ord. En krans ble lagt på graven og til avslutning ble det sunget: «Det går en helteskare».

Etter aftenandakten fant så festmotet sted. En liten arbeidskomite hadde i lengere tid vært på ferde og alt gikk derfor etter planen.

Hr. Bücher Johannessen ønsket velkommen, straks etter fulgte en prolog, skrevet av hr. E. Grant Lea og framført av frk. Håland.

Et litet barnekor under ledelse av Sr. Winfrida sang et utdrag av Holters Olavskantate med deklamasjon av frk. Anne Birgitte Hendriksen. Både koret og deklamatorisen hostet rikelig applaus for sine gode prestasjoner. Så tok her. R. Joys tilhørerne med til Middelalderens Bergen for å overvære kardinalbesøket og kong Håkon Håkonsons kroning. Hr. Ø. Brandvik, Harmoniens første fiolinist ledsaget av hr. G. de Martens spilte noen utvalgte stykker av Hændel, Vivaldi og Sammartini. For ikke å trette de til stedevarende for meget, var komiteen kommet på den utmerkede tanke å flette inn i programmet en times «selskkelig samvær». Den hyggelige festsal, vakkert pyntet med ungt bjerkelau, mens bilder av menighetens forhenværende prester, fra Holfeldt Hoen til og med Msgr. Snoeys tid prydet veggen innbød til hyggelig samtale ved småbordene. The komplet og is ble tryllet fram, jeg hadde nesten sakt fra minnes land. Hr. direktør Rosenlund nyttet høve til å takke samtlige prester som har arbeidet i St. Pauls menighet, mens hr. G. Paus-Knudsen, talte for Fransiskussøstrenes storartede arbeid i Bergen. Det er ikke

Fra jubileumsfestligheten i Stavanger.

Jubileumsprosesjonen i Oslo, påskelørdag.

ofte en får klappe for *M. Beata* og alle gjorde rikelig bruk av den sjeldne anledning så *M. Beata* ble nødt til å ta menighetens inderlige takk for søstrenes oppfrende virke som viste seg i en applaus som nesten ikke vilde ta ende. Soknepresten takket menighetens aktive medlemmer for godt samarbeide og rettet sin takk til de to eldste til stedeværende konvertitter, frk. *M. Thistel* og frk. *A. Eriksen* som representanter for den generasjon som har båret dagens byrde og hete. Begge fikk under stor applaus overrakt vårens første blomster.

Endelig må med ære nevnes arbeidskomiteen og de kyn-dige damer som av små midler hadde skapt store kaker så åndens næring ikke gikk på legemets bekostning.

Avslutningen på programmet og aftenes viktigste innlegg bød hr. direktør *Rosasco* med et lengere tilbakeblikk over Kirkens saga i det siste århundre. Soknepresten talte enno noen få ord til Norges heder, så steg den vakre bønn opp til himlen: «Gud signe vårt dyre fedreland».

G.

Tromsø. Søndag 23. mai hadde menigheten møte i prestegården. Kl. 20 samledes man til maiandakt i kirken, hvorunder pater *Kunz* holdt en betraktning over Maria som de kristnes mor, og møte begynte like etter andakten. Til stede var hs. høyvervordighet prefekt *Wember*, pater *Aschenbrenner* og pater *Kunz* samt en stor del av menigheten.

Møtet ble åpnet med salmen «Vi elsker vår kirke», sunget unisont, og like etter oppført kirkekoret et par latinske hymner utsatt for 4 stemmer.

Mgr. *Wember* fortalte fra sin reise til Oslo og gav oss en beretning fra jubileumsfestlighetene, som også to av våre menighetsmedlemmer hadde den glede å ta del i. Da vi jo allerede har hatt anledning til gjennom «St. Olav» å få med størsteparten fra jubileet, ble referatet ganske kortfattet og var helst viet ting som selvsagt ikke kan komme med i et blad med begrenset spalteplass. Prefekten fortalte bl. a. at han på festmøtet overbrakte en hilsen på vegne av Nord-Norges Apostoliske Prefektur, og flettet inn i sin tale noen historiske trekk fra det svunne århundre. Da menigheten gjerne vilde høre hans hilsen referert, fikk vi den i korthet. Menigheten fulgte oppmerksomt med i dette interessante referat av prefektens tale. Etterpå oppførte kirkekoret Eskelands «Bøn for Noreg», komponert av pater *Lutz*, og skilte seg utmerket fra det. Soloppartiet ble vakkert sunget av korets dirigent, fru *Margareta Krane*.

Til slutt hygget man seg med medbrakte kaker og kaffe-erstatning.

P. B.

Hønefoss. Jubileumsfesten her i vår lille menighet ble etter tiden og forholdene riktig strålende. Festkomitéen som bestod av fruene *Meyer* og *Dahl* samt *Hj. Løwaas* hadde med bistand av tre elskverdige og hjelpsomme søstre strevet i lengre tid forat alt skulde bli så vellykket som mulig. Både kirken og foreningslokalet var pyntet på det festligste

og de pavelige farger var de framherskende. Under høy-messen skjærtorsdag gikk hele menigheten på få unntagelser nær til den hl. kommunion og oppofret den for Kirkens framgang her i distriktet. Etter aftenandakten 1. påskedag samledes vi i foreningslokalet til en stilig fest. *Løwaas* som ledet festen ønsket alle velkommen i en liten tale, hvori han pointerte det symbolske i at Kirken vendte tilbake til Norge nettopp i påsketiden, ti likesom vår Herre stod opp av graven etter 3 dager, således framstod vår Kirke igjen etter 300 års fravær fra Norge. For Kirken er 300 år ingen ting, da den er evig. No ble en vakker prolog, skrevet av hr. *Geist* lest meget vakkert av fru *Wågård*. — *P. Bzdyl* holdt så festtalen hvori han fortalte mange interessante ting om Kirker og klostre i den katolske tiden rundt om i hans vid-strakte soknekall. Etter talen som ble mottatt med bifall, samlet søstrene seg om et med lys og blomster smakfullt pyntet alter med den hl. *Theresia*, vår menighets skytspatron, og sang en vakker sang mens en ung dame kledt som engel kom inn og delte ut roser til alle på vegne av den hl. *Theresia*. Det var et vakkert og stemningsfullt innslag i festen. Så var den høytidelige del av festen forbi og så kom alt det andre. Det var deilige (krise)smørbrød, bløte kaker osv., under dene del av festen holdt *Løwaas* et morsomt kåseri om «mye rart», han fortalte om alt det rare som man sier om vår Kirke; og sannelig var det mye rart også, så vi fikk oss en hjertelig latter. No fulgte opplesning av forskjellige dikt av moder *Augustine*, *Løwaas* osv. *P. Bzdyl* ble som Kirkens representant her på stedet overrakt en minnegave fra menigheten. Hilsningstelegram ble sendt til hs. høyærv. biskopen, likeledes ble der utdelt til alle et jubileumsbrevkort som var tegnet av en herværende kunstner, *G. Hurum*, og skjendet av en av menigheten. — Festen sluttet med «Gud signe vårt dyre fedreland». Festkomitéens formann takker alle som hjalp til at det hele ble så vellykket, en særlig takk til søstrene med moder *Augustine* i spissen.

H.

Haugesund. I følge brev fra pater *Canutus Hanssen* er det lest en høytidelig rekviemmesse for pastor van der *Vlugt* i hans heimsted *Lise* i Nederland. Messen celebrertes av pastor *Meeusen* med pater *Canutus*, O.F.M. som diakon og en barndomsvenn av avdøde som subdiakon. Prekenen ble holdt av pater *Canutus*. Likeledes ble det lest rekviemmesse i *Bussum*, hvor sokneprest *Alferink* forretet.

Stabekk. Det herværende ledd av *St. Olavsforbundet* hadde møte torsdag den 13. mai. Aftenens foredragsholder var disp. *Paul Ring* som talte over emnet «Old-egypternes religion». I det fengslende foredrag fikk vi kjennskap til egypternes tro, seder og skikker noen tusen år før Kristus. Egypten er det eldste rike verdenshistorien kjenner, dens sivilisasjon betraktes som den grunnvoll hele menneskeheten har bygd videre på. Her har bl. a. *Moses* fått sin lærde utdannelse. Egypterne trodde at det var guder som regjerte og at kongene nedstammte fra dem. Enhver konge satte sin ære i å ha utført noe mens han levde, og det var som oftest bygging av templer, pyramider og kanaler. — Solen var egypternes første gud. Seinere ble Gud noe mer enn den synlige sol og ble oppfattet under menneskelig form. Enhver by hadde sin gud og kom av den grunn i innbyrdes stridigheter. Flere dyr ble holdt for hellige, bl. a. katten, hunden, oxen og krokodillen. Egypterne er de første, sier historien, som uttalte den mening at den menneskelige sjel er udødelig og at den etter døden måtte gjøre bot. — Etter matpausen tonet allsangen med musikledsagelse av pater *Momelse*. Til slutt leste *Synnøve Berg* opp et par humoristiske fortellinger av *Sfinx*.

Skr.

Redaktør: E. Dithmer-Vanberg.

Thronsen & Co. Boktrykkari, Bernh. Getz gt. 3 - Oslo.